

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3611/2020
18.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Шокац адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 161/20 од 06.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 18.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 161/20 од 06.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П 610/19 од 07.11.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 3.648.755,65 динара, и то појединачне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког износа па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 228.588,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 161/20 од 06.02.2020. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужене и преиначена пресуда Основног суда у Сомбору П 610/19 од 07.11.2019. године тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ од 3.648.755,65 динара, и то појединачне износе ближе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког износа па до исплате, као и износ од 228.588,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде од исплате на име трошкова парничног поступка, па је обавезан тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 22.500,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 6.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с позивом на члан 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о основаности ревизије, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, 49/2013 – УС, 74/2013 – УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је заступао ДП „ББ“ из ... над којим је отворен стечај, на основу решења о покретању стечајног поступка Трговинског суда у Сомбору Ст 25/06 од 27.12.2006. године. Пре отварања стечајног поступка, тужилац је покренуо извршни поступак пред Општинским судом у Апатину. Решењем о извршењу Ив 170/06 од 11.12.2006. године обавезан је ДП „ББ“ из ... да тужиоцу исплати износ од 3.656.100,00 динара са законском затезном каматом на износ од 3.526.500,00 динара почев од 24.12.2006. године па до коначне исплате и на износ од 129.600,00 динара почев од 22.11.2006. године па до исплате, као и трошкове извршења у износу од 51.334,00 динара. Наведено решење је постало правноснажно 16.01.2007. године. Тужилац је ово потраживање пријавио у стечајном поступку, али је пријава оспорена од стране стечајног управника. Пресудом Привредног суда у Сомбору П 197/2010 од 23.03.2010. године, која је постала правноснажна 08.06.2011. године, утврђено је наведено тужиочево потраживање и тужиоцу су досуђени трошкови поступка у износу од 211.600,00 динара, а потраживање је утврђено у листи потраживања у стечајном поступку. Стечајни поступак над ДП „ББ“ из ... окончан је решењем Привредног суда у Сомбору Ст 6/10 од 20.05.2016. године, а потраживање тужиоца није намирено у целости. Према решењу о главној деоби Привредног суда у Сомбору Ст 6/10 од 05.07.2013. године, намирени су трошкови поступка тужиоца из парнице П 197/2010 у износу од 211.600,00 динара и део главног потраживања у износу од 58.678,35 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да немогућност тужиоца да намири своје утврђено потраживање према дужнику са претежним друштвеним капиталом представља повреду права на имовину, зајемченог чланом 58. став 1. Устава Републике Србије, па је усвојио тужбени захтев тужиоца оценивши да се одговорност државе за накнаду материјалне штете у конкретном случају утврђује применом Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, односно да се у конкретном случају не морају применити одредбе Закона о заштити права на суђење у разумном року које прописују посебан поступак утврђења повреде права који је предуслов за накнаду штете.

Другостепени суд је побијаном пресудом преиначио пресуду првостепеног суда и одбио тужбени захтев сматрајући да тужилац није доказао постојање узрочно-последичне везе између рада органа тужене и евентуалне штете коју је тужилац претрпео, а чију накнаду потражује у овом спору, нарочито да је узрок штете поступање стечајног суда којим му је повређено право на суђење у разумном року,

одакле би проистицала евентуална одговорност тужене у смислу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Чланом 35. став 2. Устава Републике Србије је прописано да свако има право на накнаду материјалне или нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе. Према члану 6. став 1. Закона о судијама, за штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом одговара Република Србија.

Чланом 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року ("Службени гласник РС", бр. 40/2015) је прописано да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење (став 1). Поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 2). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3). Чланом 32. тог закона је прописано да новчано обештећење и накнаду имовинске штете исплаћује суд или јавно тужилаштво који су повредили право на суђење у разумном року.

Из наведеног чињеничног стања произлази да тужилац има правноснажну пресуду за своје неизмирено потраживање према ДП „ББ“ из ..., да је пре отварања стечаја покренуо поступак принудног извршења, као и да му је у стечајном поступку утврђено потраживање које му није у целости исплаћено. Међутим, тужилац није доказао да је предметна штета настала као последица незаконитог или неправилног рада судије (суда) који је водио стечајни поступак над стечајним дужником према којем тужилац има новчано потраживање утврђено правноснажном пресудом Привредног суда у Сомбору П 197/2010 од 23.03.2010. године. Осим тога, сагласно члану 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року, тужба за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року може се поднети у року од једне године од када је странка стекла право на правично задовољење. Право на правично задовољење, сагласно члану 22. наведеног закона, има странка чији је приговор усвојен, а која није поднела жалбу, странка чија је жалба одбијена уз потврђивање првостепеног решења о усвајању приговора и странка чија је жалба усвојена, а то право стиче се када истекне рок у коме је судија или јавни тужилац био дужан да предузме наложене процесне радње, а странка чија је жалба усвојена – када прими решење о усвајању жалбе. Из изложеног следи да је право на накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року условљено повредом тог права, утврђеном у поступку који је прописан тим законом и који се покреће тим приговором. У конкретном случају није утврђена повреда права на суђење у разумном року (члан 11. Закона о заштити права на суђење у разумном року), а тужилац није доказао да је поступање стечајног суда изван разумног рока за окончање стечајног поступка искључиви разлог немогућности наплате његовог новчаног потраживања.

Тужилац ревизијом указује да тужена одговара по принципу објективне одговорности за штету, односно да одговара за обавезе које су утврђене правноснажним судским одлукама које нису биле извршене јер је тужена пропустила да предузме све што је у њеној моћи да се исте реализују. С тим у вези тужилац сматра да је тужена дужна да докаже да постоје услови који искључују њену објективну

одговорност, што овде није био случај. Међутим, по оцени ревизијског суда овакви наводи тужиоца не могу се прихватити као основани. Ово имајући пре свега у виду да је одговорност тужене за имовинску штету због пропуштања извршења пресуда против друштвених предузећа условљена одлуком којом је утврђено да је радњама органа државе дошло до повреде права на суђење у разумном року. Правилна примена одредбе члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року подразумева утврђење чињенице постојања штете и узрочно-последичне везе настале штете са повредом права на суђење у разумном року. Из тога даље следи да се тужбени захтев за накнаду штете може одбити ако није испуњен неки од ових услова. У конкретном случају, тужилац није доказао да му је у тим поступцима повређено право на суђење у разумном року, што је неопходан услов да би се могла ценити евентуална одговорност тужене у смислу одредбе члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року, па је правилно другостепени суд оценио да у конкретном случају нема узрочно-последичне везе између поступања органа тужене и штете коју тужилац тврди да је у конкретном случају претрпео, јер одговорност тужене постоји само у случају утврђене повреде права на суђење у разумном року.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић